

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันสภาพสังคมได้เปลี่ยนแปลงจากสภาพอดีตมีการใช้ชีวิตที่เรียบง่ายเปลี่ยนเป็นยุคแห่งการแก่งแย่งแข่งขันในทุกด้านสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปทำให้การดำเนินชีวิตเปลี่ยนแปลงไปด้วยแต่ก่อนสัตว์เลี้ยงไม่ได้มีบทบาทกับมนุษย์มากนักแต่ในปัจจุบันนี้สัตว์เลี้ยงเข้ามามีบทบาททำให้ธุรกิจสัตว์เลี้ยงมีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง ส่วนหนึ่งมาจากครอบครัวคนไทยปัจจุบันจะเป็นลักษณะครอบครัวเดี่ยวเสียส่วนใหญ่ไม่ได้อยู่กับเป็นครอบครัวใหญ่เหมือนในอดีตทำให้ต้องหาสัตว์เลี้ยงมาเป็นเพื่อนคลายเหงา

สัตว์เลี้ยง (Domestic animal) คือ สัตว์ต่างๆ ที่อยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของมนุษย์ตลอดชีวิต ต้องพึ่งพาอาศัยมนุษย์ในแง่ของการคุ้มครอง การดูแล และการให้อาหาร และมนุษย์สามารถควบคุมดูแลการผสมพันธุ์ของสัตว์เหล่านี้ให้ไปในทิศทางที่มนุษย์ต้องการได้ไม่มากนักก็ใช้อย่างไรก็ดี เราจะไม่นับว่าสัตว์เลี้ยงในสวนสัตว์หรือสัตว์ทดลองในห้องปฏิบัติการ เช่น หนู หรือลิง เป็นสัตว์เลี้ยง เพราะสัตว์เหล่านี้ไม่ได้มีส่วนผูกพันกับชีวิตและความเป็นอยู่ของมนุษย์โดยตรง¹ ปัจจุบันการประกอบธุรกิจร้านจำหน่ายสัตว์เลี้ยงมีสัตว์เลี้ยงจำหน่ายในร้านที่ให้บริการซึ่งในขณะเดียวกันกับร้านจำหน่ายสัตว์เลี้ยงนั้นมักจะมีการให้บริการหลายประเภทมีความแตกต่างเรื่องการจัดการพอสมควรซึ่งผู้ประกอบการอาจจะจัดทำครบวงจรหรือไม่ก็ได้

ธุรกิจบริการสัตว์เลี้ยง มีหลายประเภทซึ่งมีความแตกต่างกันในเรื่องการจัดการพอสมควร ผู้ประกอบการบางรายอาจเลือกทำบางประเภทหรือทุกประเภทเป็นแบบครบวงจรก็ได้ซึ่งพอจะแบ่งเป็นประเภทใหญ่ๆ ได้ดังนี้

1) ขายอุปกรณ์ เช่น แคมปู ปลอกคอ สายจูง กรง ตู้ปลา ของเล่น หิน ทราาย ต้นไม้ ฯลฯ ส่วนนี้เป็นส่วนที่มีกำไรมากที่สุดรองจากการตัดแต่งขน เนื่องจากบางส่วนเป็นสินค้าฟุ่มเฟือยและสินค้าแฟชั่นลูกค้าจะซื้อด้วยความพอใจและไม่ค่อยเกี่ยงเรื่องราคา แต่ก็มีร้าน สัตว์เลี้ยงมากมายต้องปิดกิจการลงไป เหตุเพราะมีสินค้ามากมายให้ผู้เลี้ยงเลือกซื้อแต่ 'ไม่รู้'ว่าสินค้าชิ้นไหนที่สามารถขาย

¹ กองบรรณาธิการ. สัตว์เลี้ยงคืออะไร. สืบค้นเมื่อ 1 พฤศจิกายน 2553, จาก

ได้จริงเมื่อสั่งซื้อสินค้ามาแล้วก็ต้องจ่ายค่าสินค้าตามกำหนดไม่ว่าจะขายได้มากน้อยหรือขายไม่ได้เลยก็ตาม

2) ขายอาหารสัตว์ ทั้งอาหารสำเร็จรูปหรืออาหารสด อาหารประจำหรืออาหารเสริม เพราะสัตว์ต้องใช้ทุกวันซึ่งเจ้าของก็มักไม่มีเวลาในการจัดเตรียมอาหารหรือปรุงอาหารเอง จึงต้องพึ่งพาอาหารสำเร็จรูปอาหารสดจากร้านขายอาหารสัตว์อาหารที่ขายมีคุณภาพหลายระดับ ตั้งแต่อาหารธรรมดา (regular grade) อาหารคุณภาพดี (good quality grade) อาหารคุณภาพพิเศษ (premium grade) และอาหารคุณภาพพิเศษยิ่ง (super premium grade)

3) ขายพันธุ์สัตว์ ทั้งแบบซื้อขาดและฝากขาย หรือรับสั่งจองโดยมีภาพและรายละเอียดพร้อม การขายพันธุ์สัตว์ซึ่งเป็นของมีชีวิตจะมีความยุ่งยากกว่าการขายอุปกรณ์และอาหารเพราะสัตว์ต้องกินอาหารและขับถ่าย ต้องมีการออกกำลังกาย มีการเจ็บป่วยเสื่อมสลายหรือตายได้ นอกจากนี้สัตว์ยังต้องการพื้นที่อาศัย ยิ่งสัตว์ตัวใหญ่ยิ่งต้องให้พื้นที่มากมีค่าเลี้ยงดูที่ทุกวันและยังต้องเสี่ยงจากการป่วยและตายด้วยนอกจากนี้ควรมีการรับประกันคือ ภายในระยะเวลา 7 วัน หากสัตว์ป่วยแล้วตายทางร้านควรเปลี่ยนตัวใหม่หรือคืนเงินให้

4) เสริมสวยตัดแต่งทรงขน (grooming) หรือ การอาบน้ำ ตัดแต่งทรงขนสุนัข เป็นงานที่เสริมความงามให้สัตว์เลี้ยงสำหรับเจ้าของที่รักความสวยงาม และให้ความสะอาดกับสัตว์เลี้ยงและเจ้าของ สัตว์เลี้ยงที่นิยมมาเสริมสวยกันมากที่สุดได้แก่ สุนัข รองลงมาก็เป็น แมว หนู กระต่าย ตามลำดับ สุนัขที่เข้ามาเสริมสวยมากที่สุดคือ พุดเดิ้ล รองลงมาเป็น ชิห์สุ ค็อกเกอร์ มอลทิส ยอร์กเชียร์ ปอมเมอเรเนียน และพันธุ์อื่นๆ การตัดแต่งขนให้สวยงามขึ้น

5) รับฝากสัตว์เลี้ยง เมื่อเจ้าของต้องไปไกลจากที่เลี้ยงสัตว์ โดยจะรับฝากไว้เลี้ยงดูและให้อาหาร ซึ่งผู้ประกอบการต้องมีความพร้อมของสถานที่และการจัดการที่ตีรวมทั้งต้องมีสถานที่กว้างขวาง จัดแบ่งเป็นห้องให้เหมาะสม ปรับตามขนาดสัตว์ได้หลายขนาด สะอาดและน่าอยู่

6) รักษาสัตว์ป่วย ในลักษณะคลินิกหรือโรงพยาบาล ซึ่งต้องมีบุคลากรเป็นสัตวแพทย์เท่านั้นจึงสามารถดำเนินการได้ และต้องมีการขออนุญาตตั้งเป็นสถานพยาบาลสัตว์ด้วย

แต่ละประเภทของกิจการการจำหน่ายสัตว์เลี้ยงในร้านจำหน่ายสัตว์เลี้ยง ปัจจุบันการทำการซื้อขายสัตว์เลี้ยงไม่ได้มีการควบคุมและทำทะเบียนการซื้อขายและจำกัดบุคคลที่จะทำการซื้อว่าต้องมีคุณสมบัติอย่างไรที่สามารถซื้อขายสัตว์เลี้ยงได้เพื่อคำนึงถึงความรับผิดชอบของบุคคลที่จะทำการเลี้ยงสัตว์ให้มีความรับผิดชอบเพียงพอที่จะมั่นใจได้ว่าจะมีการทอดทิ้งอันจะส่งผลทำให้สัตว์เลี้ยงถูกทิ้งจนกลายเป็นปัญหาในอนาคต

การสุขาภิบาล การรักษาสภาพแวดล้อมให้มีความสะอาดมากน้อยเพียงใดนั้นยังไม่มีมาตรการที่ชัดเจนทำให้สภาพร้านจำหน่ายสัตว์เลี้ยงแต่ละที่มีความแตกต่างกันมากอาจส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมได้

การกำหนดวิธีการดูแลยังไม่มีมาตรการที่เจ้าของร้านสัตว์เลี้ยงจะทำให้เป็นการกระทำที่จะไม่ทารุณสัตว์เลี้ยง โดยการกำหนดวิธีการเก็บรักษาสัตว์เลี้ยงและดูแล โดยบุคลากรที่มีความรู้เหมาะสมกับการดูแล และองค์กรที่มีวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวกับการดูแลสัตว์

1.2 วัตถุประสงค์การศึกษา

1.2.1 เพื่อศึกษาความหมาย แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการควบคุม กำกับ ดูแล ผู้ประกอบธุรกิจจำหน่ายสัตว์เลี้ยง

1.2.2 เพื่อศึกษามาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวกับการควบคุม กำกับ ดูแล ผู้ประกอบธุรกิจจำหน่ายสัตว์เลี้ยงของไทยเปรียบเทียบกับต่างประเทศ

1.2.3 เพื่อศึกษาวิเคราะห์ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับความหมาย หน่วยงาน ที่รับผิดชอบอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานและมาตรการในการลงโทษของการจำหน่ายสัตว์เลี้ยงในร้านสัตว์เลี้ยง

1.2.4 เพื่อศึกษาถึงผลกระทบและเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหากฎหมายดังกล่าวข้างต้น

1.3 สมมุติฐานของการศึกษา

การประกอบธุรกิจการจำหน่ายสัตว์เลี้ยงในร้านสัตว์เลี้ยง เป็นธุรกิจที่แพร่หลายขึ้นในปัจจุบันและมีปัญหาหลายประการ เช่น ผู้ประกอบธุรกิจจำหน่ายสัตว์เลี้ยงไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจจำหน่ายสัตว์เลี้ยง หรือการดำเนินธุรกิจจำหน่ายสัตว์เลี้ยงโดยไม่ได้รับอนุญาต เจ้าพนักงานผู้มีอำนาจหน้าที่ขาดความเอาใจใส่ ในการควบคุม กำกับ ดูแล ผู้ประกอบธุรกิจจำหน่ายสัตว์เลี้ยง รวมถึงกฎหมายที่มีอยู่ ในปัจจุบันยังไม่สามารถบังคับใช้ได้ครอบคลุมถึงปัญหาเกี่ยวกับธุรกิจจำหน่ายสัตว์เลี้ยง เป็นต้น จึงจำเป็นต้องมีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายโดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความหมายและการดำเนินธุรกิจการจำหน่ายสัตว์เลี้ยง หน่วยงานรับผิดชอบในธุรกิจ การจำหน่ายสัตว์เลี้ยง อำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานที่รับผิดชอบและมาตรการในการลงโทษเพื่อก่อให้เกิดความเป็นธรรม และความปลอดภัยแก่ผู้บริโภคยิ่งขึ้น

1.4 ขอบเขตการศึกษา

ศึกษามาตรการเกี่ยวกับควบคุมธุรกิจจำหน่ายสัตว์เลี้ยง กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค ในการควบคุมกิจการ และระเบียบที่เกี่ยวข้องถึงปัญหาในการดำเนินกิจการตลอดจนศึกษากฎหมายเกี่ยวกับการให้บริการสัตว์เลี้ยงของต่างประเทศเพื่อเปรียบเทียบกับกฎหมายในประเทศไทย

1.5 วิธีการดำเนินศึกษา

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะทำการศึกษาในรูปแบบของการวิจัยแบบเอกสาร (Documentary Research) โดยจะศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลบทความวิชาการ รายงาน การสัมมนา วิทยานิพนธ์ เอกสารต่างประเทศ รวมทั้งข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 ทำให้ทราบแนวคิด ทฤษฎีเรื่องธุรกิจการจำหน่ายสัตว์เลี้ยง ในร้านสัตว์เลี้ยงของต่างประเทศ เพื่อนำมาพัฒนาธุรกิจการจำหน่ายสัตว์เลี้ยงประเทศไทยให้เป็นระบบมากขึ้น

1.6.2 ทำให้ทราบถึงมาตรการต่างๆ กฎหมายที่เกี่ยวกับธุรกิจการจำหน่ายสัตว์เลี้ยง ในร้านสัตว์เลี้ยง

1.6.3 ทำให้ทราบถึงผลกระทบและปัญหากฎหมายเกี่ยวกับความหมาย หน่วยงานที่รับผิดชอบ อำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานและมาตรการในการลงโทษของการจำหน่ายสัตว์เลี้ยง ในร้านสัตว์เลี้ยง

1.6.4 ทำให้ทราบแนวทางในการแก้ไขปัญหากฎหมายดังกล่าวข้างต้น